

جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست‌بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران - ونزوئلا ارسال می‌شود

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضرنند؛ به موجب بند (الف) تبصره ماده (۱۷) «قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور»، در مواردی که بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی حسب مورد به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا سازمان بورس و اوراق بهادار اقدامات لازم برای واگذاری دارایی‌های موضوع آن ماده را انجام داده ولی به عللی خارج از اراده بانک یا مؤسسه اعتباری، واگذاری آن ممکن نشده باشد، از شمول مجازات‌های مقرر در ماده مذکور مستثنی می‌باشد. بر همین اساس و به منظور ایجاد سازوکار واحد برای اجرای بند (الف) تبصره ماده (۱۷) قانون یاد شده، «دستورالعمل نحوه واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسات اعتباری» تدوین و در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی مورد تأیید واقع شد. شایان ذکر است، از تاریخ ابلاغ این بخشنامه، مفاد دستورالعمل موصوف، ملاک تصمیم‌گیری در خصوص اعمال مجازات‌های مقرر در ماده (۱۷) «قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور»، می‌باشد. اهم مفاد دستورالعمل حاضر به شرح زیر است:

- ۱- شرایط و تشریفات واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسات اعتباری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بازار سرمایه، تابع ضوابط و مقررات حاکم بر بازار سرمایه می‌باشد.
- ۲- واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، باید از طریق مزایده صورت پذیرد.
- ۳- تعیین قیمت پایه سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، باید با مراجعه به کارشناس/کارشناسان رسمی شامل کارشناسان کانون کارشناسان رسمی دادگستری یا مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه خارج از مؤسسه اعتباری صورت پذیرد.
- ۴- در واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، تعیین قیمت پایه سرمایه‌گذاری مزبور توسط کارکنان و سهامداران شرکت‌هایی که سهام و یا سهم‌الشرکه‌ی آن‌ها واگذار می‌شود، ولو آن که کارشناس رسمی باشند، ممنوع است.
- ۵- در واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، مدت اعتبار ارزیابی که توسط کارشناس رسمی انجام شده، حداکثر شش ماه از تاریخ ارزیابی است.
- ۶- واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، به صورت نقدی و اقساطی و با اولویت واگذاری نقدی، مجاز است. در صورت واگذاری به صورت اقساطی، پرداخت حداقل ده درصد از قیمت واگذاری به صورت نقدی، الزامی است. مدت بازپرداخت اقساط با لحاظ یک سال دوره تنفس، حداکثر پنج سال است. نرخ سود در واگذاری اقساطی سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه

اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، معادل حداکثر نرخ سود مصوب شورای پول و اعتبار برای اعطای تسهیلات در قالب عقود غیرمشارکتی می‌باشد.

۷- مؤسسه اعتباری باید حداقل چهار بار در سال، نسبت به برگزاری مزایده برای واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، اقدام نماید. فاصله زمانی بین برگزاری هر مزایده با مزایده قبلی همان سرمایه‌گذاری غیربانکی، حداکثر دو ماه است.

۸- انجام حداقل چهار بار عرضه‌ی سرمایه‌گذاری غیربانکی در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته شده‌اند، با فاصله زمانی حداکثر دو ماه در طول یک سال الزامی است مگر آن که در ضوابط و مقررات حاکم بر بازار سرمایه، به نحو دیگری مقرر شده باشد.

۹- در صورتی که مزایده‌ی سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند به صورت ارائه‌ی پاکت‌های حاوی قیمت و بازگشایی آن‌ها در روز مشخصی باشد، تعیین مهلت ارائه‌ی پاکت‌های مزایده در فاصله‌ی زمانی بیستم اسفند ماه هر سال تا پانزدهم فروردین ماه سال بعد، ممنوع است. برگزاری مزایده‌ی حضوری در فاصله‌ی زمانی فوق نیز ممنوع است.

۱۰- واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی به سایر مؤسسات اعتباری، شرکت‌های تابعه‌ی مؤسسه اعتباری متبوع یا شرکت‌های تابعه‌ی سایر مؤسسات اعتباری ممنوع است؛ همچنان که توثیق سرمایه‌گذاری‌های بانکی/غیربانکی مؤسسه اعتباری نزد سایر اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از مؤسسات اعتباری و غیر آن‌ها، به استثنای بانک مرکزی، ممنوع می‌باشد.

۱۱- ارایه گزارش مربوط به جزییات سرمایه‌گذاری‌های غیربانکی واگذار شده از جمله نام و مشخصات خریدار، قیمت پایه سهام و سهم الشرکه غیربانکی، قیمت واگذاری، شرایط واگذاری و سایر اطلاعات مورد نیاز بانک مرکزی و همچنین فهرست و مشخصات سرمایه‌گذاری‌های غیربانکی که بنا به دلایل خارج از اراده، مؤسسه اعتباری قادر به واگذاری آن‌ها نشده به همراه دلایل عدم امکان واگذاری، هر سه ماه یک بار به بانک مرکزی الزامی است.

در پایان، ضمن ایفاد یک نسخه از دستورالعمل موصوف، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶، به تمامی واحدهای ذی‌ربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نیز نظارت دقیق به عمل آید. /۶۳۵۹۴۹۶/ذ

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

الهام چیت‌سازان

حمیدرضا غنی‌آبادی

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل نحوه واگذاری سرمایه‌گذاری

غیربانکی مؤسسات اعتباری

اسفند ۱۴۰۲

باسمه تعالی

مقدمه:

در اجرای تکلیف مقرر در بند «ب» ماده (۱۶) و به استناد مفاد بند «الف» تبصره یک ذیل ماده (۱۷) «قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور»، «دستورالعمل نحوه واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسات اعتباری» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، به شرح زیر تدوین می‌گردد:

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده ۱- در این دستورالعمل، واژه‌ها و اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

- ۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی قرار دارد؛
- ۳-۱- شرکت تابعه: شخص حقوقی که مؤسسه اعتباری به صورت مستقیم یا غیرمستقیم، مالک بیش از پنجاه درصد سهام آن بوده یا اکثریت اعضای هیأت مدیره آن را تعیین کند؛
- ۱-۴- سرمایه‌گذاری غیربانکی: سهام و سهم‌الشرکه تحت تملک مؤسسه اعتباری در اشخاص حقوقی که عملیات آن‌ها مصداق «فعالیت‌بانکی» موضوع «دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار» مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۲ شورای پول و اعتبار و اصلاحیه‌های پس از آن نمی‌باشد.
- ۱-۵- بازار سرمایه: بورس اوراق بهادار یا بازارهای خارج از بورس موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران؛

ماده ۲- مؤسسه اعتباری مکلف است با رعایت مفاد این دستورالعمل، در واگذاری سرمایه‌گذاری‌های غیربانکی تسریع نماید.

تبصره- رعایت مفاد این دستورالعمل نافی رعایت شرایط و تشریفات واگذاری سرمایه‌گذاری‌های غیربانکی مؤسسه اعتباری در سایر قوانین و مقررات لازم‌الاجرا نمی‌باشد.

ماده ۳- مؤسسه اعتباری باید سرمایه‌گذاری غیربانکی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بازار سرمایه را از طریق بازار سرمایه واگذار نماید.

ماده ۴- واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی مازاد مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، باید از طریق مزایده صورت پذیرد.

ماده ۵- واگذاری آن بخش از سرمایه‌گذاری‌های بانکی مازاد که فراتر از حدود مقرر در ضوابط ابلاغی بانک مرکزی است نیز مشمول این دستورالعمل بوده و حسب مورد، باید با رعایت ضوابط ناظر بر واگذاری سرمایه‌گذاری‌های غیربانکی در شرکت‌های پذیرفته‌شده/پذیرفته‌نشده در بازار سرمایه انجام پذیرد.

فصل دوم - شرایط و تشریفات واگذاری

ماده ۶- شرایط و تشریفات واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسات اعتباری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بازار سرمایه، تابع ضوابط و مقررات حاکم بر بازار سرمایه می‌باشد.

ماده ۷- تعیین قیمت پایه سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند با مراجعه به کارشناس/کارشناسان رسمی شامل کارشناسان کانون کارشناسان رسمی دادگستری یا مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه خارج از مؤسسه اعتباری صورت می‌پذیرد.

ماده ۸- برای تعیین قیمت پایه سرمایه‌گذاری غیربانکی در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، اخذ نظر حداقل سه کارشناس رسمی الزامی می‌باشد

تبصره - چنانچه قیمت پایه سرمایه‌گذاری غیربانکی موضوع این ماده، مطابق برآورد اولیه‌ی مؤسسه اعتباری، حداکثر پنجاه میلیارد ریال باشد، اخذ نظر یک کارشناس رسمی کفایت می‌نماید.

ماده ۹- در واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، تعیین قیمت پایه‌ی سرمایه‌گذاری مزبور توسط کارکنان و سهامداران شرکت‌هایی که سهام و یا سهم‌الشرکه‌ی آن‌ها واگذار می‌شود، ولو آن که کارشناس رسمی باشند، ممنوع است.

ماده ۱۰- در واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، مدت اعتبار ارزیابی که توسط کارشناس رسمی انجام شده، حداکثر شش ماه از تاریخ ارزیابی است.

ماده ۱۱- واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، به صورت نقدی و اقساطی و با اولویت واگذاری نقدی، مجاز است.

تبصره - در صورت واگذاری به صورت اقساطی، پرداخت حداقل ده درصد از قیمت واگذاری به صورت نقدی، الزامی است. مدت بازپرداخت اقساط با لحاظ یک سال دوره تنفس، حداکثر پنج سال است.

ماده ۱۲- نرخ سود در واگذاری اقساطی سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، معادل حداکثر نرخ سود مصوب شورای پول و اعتبار برای اعطای تسهیلات در قالب عقود غیرمشارکتی می‌باشد.

ماده ۱۳- مؤسسه اعتباری مکلف است ضمن رعایت ضوابط مربوط به اطلاع‌رسانی عرضه سرمایه‌گذاری غیربانکی از طریق بازار سرمایه یا تشریفات مزایده، اطلاعیه عرضه یا آگهی مزایده سرمایه‌گذاری غیربانکی را به طرق مقتضی از قبیل درج در پایگاه اطلاع‌رسانی مؤسسه اعتباری، حداقل یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار، تبلیغ در صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و یا سامانه‌های واگذاری اموال مازاد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، درج و منتشر نماید.

ماده ۱۴- مؤسسه اعتباری باید حداقل چهار بار در سال، نسبت به برگزاری مزایده برای واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، اقدام نماید. فاصله زمانی بین برگزاری هر مزایده با مزایده قبلی همان سرمایه‌گذاری غیربانکی، حداکثر دو ماه است.

تبصره- انجام حداقل چهار بار عرضه سرمایه‌گذاری غیربانکی در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته شده‌اند، با فاصله زمانی حداکثر دو ماه در طول یک سال الزامی است مگر آن که در ضوابط و مقررات حاکم بر بازار سرمایه، به نحو دیگری مقرر شده باشد.

ماده ۱۵- مؤسسه اعتباری باید فهرست، مشخصات و قیمت پایه‌ی واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند، مهلت زمانی ارائه‌ی پاکت‌های مزایده/ تاریخ برگزاری جلسه مزایده‌ی حضوری و سایر اطلاعات لازم را به نحو مقتضی به‌ویژه درج در آگهی مزایده، به اطلاع متقاضیان برساند.

ماده ۱۶- در صورتی که مزایده‌ی سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند به صورت ارائه‌ی پاکت‌های حاوی قیمت و بازگشایی آن‌ها در روز مشخصی باشد، تعیین مهلت ارائه‌ی پاکت‌های مزایده در فاصله‌ی زمانی بیستم اسفند ماه هر سال تا پانزدهم فروردین ماه سال بعد، ممنوع است. برگزاری مزایده‌ی حضوری در فاصله‌ی زمانی فوق نیز ممنوع است.

ماده ۱۷- واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی به سایر مؤسسات اعتباری، شرکت‌های تابعه‌ی مؤسسه اعتباری متبوع یا شرکت‌های تابعه‌ی سایر مؤسسات اعتباری ممنوع است.

ماده ۱۸- توثیق سرمایه‌گذاری‌های غیربانکی مؤسسه اعتباری نزد سایر اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از مؤسسات اعتباری و غیر آن‌ها، به استثنای بانک مرکزی، ممنوع است.

ماده ۱۹- مؤسسه اعتباری می‌تواند در صورت عدم امکان واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی مؤسسه اعتباری در شرکت‌هایی که در بازار سرمایه پذیرفته نشده‌اند در مزایده اول، با کاهش حداکثر ده درصد در قیمت پایه‌ی اولیه، مجدداً نسبت به برگزاری مزایده اقدام نماید. در صورتی که سرمایه‌گذاری غیربانکی به فروش نرسد، مؤسسه اعتباری می‌تواند سرمایه‌گذاری غیربانکی مزبور را تا بیست درصد کمتر از قیمت پایه‌ی اولیه، به مزایده گذارد.

فصل سوم - گزارشگری

ماده ۲۰- مؤسسه اعتباری مکلف است هر سه ماه یک بار، گزارش مربوط به جزئیات سرمایه‌گذاری‌های غیربانکی واگذار شده از جمله نام و مشخصات خریدار، قیمت پایه سهام و سهم‌الشرکه غیربانکی، قیمت واگذاری، شرایط واگذاری و سایر اطلاعات مورد نیاز بانک مرکزی و همچنین فهرست و مشخصات سرمایه‌گذاری‌های غیربانکی که بنا به دلایل خارج از اراده، قادر به واگذاری آن‌ها نشده را به همراه دلایل عدم امکان واگذاری، به بانک مرکزی ارائه نماید.

ماده ۲۱- مؤسسه اعتباری موظف است اطلاعات مربوط به واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی را به طرق مقتضی و از جمله درج در یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی و گزارش هیأت مدیره در مجمع عمومی سالانه، افشا نماید.

ماده ۲۲- مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) موظف است گزارش‌های مربوط به رعایت مفاد این دستورالعمل را در مقاطع زمانی شش ماهه، به کمیته رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) ارائه نموده و پس از طرح در کمیته یادشده، مراتب را در هیأت مدیره برای تصویب، گزارش نماید و مصوبه هیأت مدیره را به انضمام مستندات مربوطه، به بانک مرکزی ارسال کند.

تبصره- در صورتی که اقدامات اصلاحی مصوب هیأت مدیره اعمال نگردید، مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) موظف است گزارش آن را به همراه علت عدم اجرا و قصور هر یک از بخش‌های مؤسسه اعتباری به صورت سالیانه به بانک مرکزی ارسال نماید.

فصل چهارم - ضمانت اجرا

ماده ۲۳- تخطی از مفاد این دستورالعمل موجب اعمال مجازات‌های مقرر در قوانین و مقررات مربوط و از جمله ضمانت اجرای مقرر در ماده (۱۷) «قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» می‌گردد.

تبصره- موارد زیر از شمول مجازات‌های مقرر در این ماده مستثنی است:

۱- مواردی که مؤسسه اعتباری اقدامات لازم برای واگذاری سرمایه‌گذاری‌های غیربانکی و بانکی مازاد را در

چارچوب مفاد این دستورالعمل انجام داده ولی واگذاری سرمایه‌گذاری‌های مزبور ممکن نشده باشد؛

۲- عدم واگذاری سرمایه‌گذاری‌های بانکی مازاد و سرمایه‌گذاری‌های غیربانکی، حسب تأیید بانک مرکزی، مصداق

تملك قهری به شرح مندرج در ماده (۲) «آیین‌نامه اجرایی جزء «ب» تبصره یک بند «ت» ماده (۱۷) قانون رفع

موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور» موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۱۸۴۲/ ت ۵۲۰۲۷ ه مورخ

۱۳۹۴/۴/۴ هیأت وزیران و اصلاحات بعدی آن باشد، تا یک سال پس از تاریخ تملك.

«دستورالعمل نحوه واگذاری سرمایه‌گذاری غیربانکی متعلق به مؤسسات اعتباری» در (۲۳) ماده و (۶) تبصره، در پنجاه و دومین

جلسه مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲ کمیسیون مقررات و نظارت مؤسسات اعتباری بانک مرکزی به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ

لازم‌الاجرا می‌باشد.